

The Experiment Opdrachtenblad

.....

Regie: Paul T. Scheurin

Jaar: 2010

Duur: 96 minuten

Filmbeschrijving

.....

Zesentwintig mannen worden als experiment voor zeven dagen vrijwillig in een gevangenis gezet. De deelnemers worden van te voren gescreend en daarna ingedeeld in twee groepen: de ene groep krijgt de rol van gevangenisbewaker, de andere groep de rol van gevangene. Via camera's observeren wetenschappers het gedrag van de mannen. Al snel bereikt de spanning tussen de 'bewakers' en de 'gevangenen' een levensgevaarlijk niveau en verandert het experiment in een levensechte machtsstrijd. *The Experiment* is een gedramatiseerde weergave van wetenschappelijke experimenten die werkelijk hebben plaatsgevonden.

Leerdoelen

.....

1. Je kunt een beschrijving geven van het Stanford Prison Experiment en het Milgram Experiment.
2. Je weet welke betekenis deze wetenschappelijke experimenten hebben.
3. Je kent de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens en kunt beargumenteren welke artikelen relevant zijn in het verhaal van The Experiment.
4. Je kunt je mening over de film verwoorden en onderbouwen.

Opdrachten

Voorafgaand aan de film

Opdracht 1

Wat is jouw mening over de volgende stellingen?

- A. Alleen mensen zonder gevoel of moraal zijn in staat onschuldige mensen te martelen.
- B. Macht wordt altijd misbruikt als er geen controle is.

Opdracht 2

Stel, je krijgt 1000 euro aangeboden om mee te doen aan een experiment. Daarvoor moet je twee weken met twintig anderen in een gevangenis zitten. De groep wordt ingedeeld in 'bewakers' en 'gevangenen'. Je mag je rol niet kiezen. Je mag geen bezittingen meenemen (ook geen medicijnen etcetera) en je doet afstand van je burgerrechten. Je handelingen worden gefilmd en je veiligheid wordt gegarandeerd. Bedenk drie argumenten om wel mee te doen en bedenk drie argumenten om niet mee te doen.

Opdracht 3

Tijdens het experiment mag geen geweld gebruikt worden. Als de camera registreert dat de deelnemers schoppen of slaan, is het experiment afgelopen. Bedenk drie voorbeelden van geweld die de camera niet kan registreren, maar die andere personen wel kunnen schaden. Bespreek deze met je buurman.

Kijkopdrachten

1. Kijk goed naar de openingsscènes (tot aan het moment dat Travis over het experiment leest). Welke sfeer hebben deze scènes? Welk verschil zie je in de sfeer in de gevangenis? Let op of je een verschil ziet in het gebruik van licht en geluid en camerastandpunten (dichtbij – veraf, snel – langzaam, stilstaand – meebewegend etc).
2. Kijk naar het gedrag van de mannen als ze de gevangenis binnenkomen. Kijk goed naar de manier waarop ze zich presenteren en hoe ze met elkaar omgaan.
3. De mannen die meedoen aan het experiment worden onderverdeeld in gevangenen en bewakers. Zonder dat dit van tevoren bepaald is, worden sommigen van hen leiders, anderen worden volgers. Kijk naar de manier waarop leiders en volgers zich gedragen; let op wat ze zeggen, hoe ze praten, hoe ze bewegen etcetera.

.....

Na afloop van de film

Opdracht 4

A. Beschrijf wat je van de film vond; bijvoorbeeld shockerend, indrukwekkend, verrassend?

Leg uit waarom.

B. Welke scène is je het meest bijgebleven?

Opdracht 5

Bespreek (eventueel) de kijkvragen.

Opdracht 6

A. Voorafgaand aan het experiment zegt het hoofd van het onderzoeksteam tegen Travis: *“Regels houden onze maatschappij leefbaar en gestructureerd.”* Bedenk twee argumenten voor deze stelling.

B. Travis antwoordt: *“Regels zijn juist de aanleiding voor oorlogen. Oog om oog, tand om tand.”* Bedenk twee argumenten voor deze stelling.

C. Schets in tien zinnen een scenario dat gebeurd zou kunnen zijn als er geen regels waren geweest in de gevangenis.

D. De bewakers lezen op de eerste dag de regels voor. Wat zijn de regels?

E. Wat vind je van de regels (bijvoorbeeld: overbodig, te veel, te streng, niet streng genoeg, noodzakelijk etc)? Waarom vind je dat?

Opdracht 7

De mannen moeten tijdens een selectieprocedure vragen beantwoorden en tests ondergaan.

A. Wat is het doel van het interview en tests?

B. Vind je dat je aan de hand van de antwoorden en tests kan voorspellen hoe de mannen zich zullen ontwikkelen? Waarom wel of niet?

Opdracht 8

A. Aan het begin van experiment wordt de individualiteit van de gevangenen afgenomen.

Noem drie manieren waarop dit gebeurt.

B. Waarom gebeurt dit?

Opdracht 9

Op een gegeven moment verandert de sfeer. Dit is het begin van de geweldsspiraal.

A. Benoem precies het moment waarop de spiraal volgens jou begint.

B. Hoe zou jij als gevangene hebben gereageerd in deze situatie, denk je?

C. Hoe zou jij als bewaarder hebben gereageerd in deze situatie, denk je?

D. In hoeverre geloof je dat je je eigen gedrag kunt voorspellen (in een dergelijke situatie)?

.....

Opdracht 10

- A.** Maak gebruik van het bronnenblad. Geef een voorbeeld van een waargebeurde gebeurtenis waarbij gevangenisbewakers de rechten van gevangenen schonden.
- B.** De Amerikaanse militairen die voor dit drama verantwoordelijk waren, zeiden orders van hoger hand te hebben gekregen. Welk experiment uit 1963 toonde aan dat het merendeel van de mensen bereid is de medemens pijn te berokkenen, als zij hiertoe gedwongen worden?
- C.** Wat toonde Milgram aan met zijn experiment?
- D.** Een van de laatste dialogen in de film betreft diegene tussen Nix en Travis in de bus. Nix vraagt Travis: "Denk je nog steeds dat we hoger op de evolutionaire ladder staan dan apen?" Travis antwoordt: "Ja, omdat wij hier iets aan kunnen doen." Met wie ben jij het eens? Waarom?

Opdracht 11

- A.** Vind je de film geloofwaardig? Waarom wel of niet?
- B.** Lees in het bronnenblad de tekst over het Stanford Prison Experiment. Noem tenminste vier verschillen tussen de film en het werkelijke experiment.
- C.** Geef in een zin aan wat je (ondanks de verschillen) kunt leren van de film en het experiment over menselijk gedrag?

Opdracht 12

De Universele Verklaring van de Rechten van de Mens bestaat uit een groot aantal artikelen. In het bronnenblad (en op www.youngamnesty.nl/scholiereninfo#uvrm) vind je een aantal van deze rechten.

- A.** Lees de artikelen.
- B.** Als Travis weigert te zeggen dat hij een 'gevangene' is, wordt hij met zijn hoofd onder water gehouden. Welk mensenrecht wordt hier geschonden?
- C.** In de film doen de deelnemers afstand van hun burgerrechten door het ondertekenen van het contract. Denk je dat je afstand kunt doen van Mensenrechten? Waarom wel of niet?
- D.** In de geschiedenis zijn er talloze voorbeelden van grootschalige mensenrechtenschendingen. Denk aan de wrede heden in de concentratiekampen tijdens de Tweede Wereldoorlog of de executie van (naar schatting) 7000 burgers in Srebrenica. Kun je stellen dat alle daders uit deze voorbeelden gewetenloze moordenaars waren? Waarom wel of waarom niet?
- E.** Hoe kun je het gedrag van militairen die mensenrechten schenden verklaren met behulp van het Stanford Prison Experiment?
- F.** Bedenk twee manieren om te verhinderen dat dergelijke schendingen plaatsvinden.

.....

Opdracht 13

A. Hoe denk je over de volgende stellingen? Licht je antwoord toe in vijf zinnen.

- I. Als er enkel vrouwen hadden meegedaan aan het experiment, dan was er geen geweld gebruikt.
- II. Alleen mensen zonder gevoel of moraal zijn in staat onschuldige mensen te martelen.
- III. Macht wordt altijd misbruikt als er geen controle is.
- IV. Geld heeft de deelnemers ertoe gedreven tot het uiterste te gaan.

B. Is je mening bij B en C veranderd na het zien van de film? Waarom wel of niet?

Opdracht 14

A. Beschrijf kort de persoonlijkheden van Travis, Benji, Barris en Chase. Zie je een ontwikkeling in hun persoonlijkheid?

B. Waarvan fantaseren Benji en Barris beiden?

- I Vrijheid
- II Rijkdom
- III Waardering
- IV Gezondheid

C. Welk beeld heeft Barris van zichzelf, voorafgaand aan het experiment, denk je?

Opdracht 15

Als het geweld uit de hand loopt en de gevangenisdeuren opengaan, lopen de mannen naar buiten. De zon schijnt, het maïs ruist en iedereen is stil.

A. Beschrijf in vijf regels hoe je zelf deze overgang ervaarde.

B. Beschrijf in vijf regels hoe je denkt dat de deelnemende mannen dit ervoeren en welke emoties zij voelden.

C. Waarom heeft de regisseur voor een dergelijke overgang gekozen?

D. Er loopt een romantische verhaallijn door de film. Welke functie heeft deze verhaallijn voor de film?

Opdracht 16

Schrijf een recensie bij de film. De recensie moet minimaal een half A4'tje lang zijn. Bedenk voor je gaat schrijven wat je van de film vindt (het verhaal, de 'boodschap', de filmische aspecten). De recensie is bedoeld voor leeftijdsgenoten.

Je recensie bestaat uit drie onderdelen:

1. Een beschrijving waar de film over gaat, zonder het einde van de film prijs te geven!
2. Wat je opvallend vond aan de film. Dit onderbouw je met voorbeelden en argumenten. Je kunt bijvoorbeeld schrijven dat de film heel spannend was of dat hij nogal saai was. Je kunt uitleggen waarom je dit vindt met behulp van scènes uit de film. Maar je kunt ook schrijven over de kleuren in de film, het camerawerk of de muziek. Kijk ook nog eens naar de kijktips.
3. Je mening over de film. Je maakt duidelijk waarom de lezer de film moet gaan zien, of waarom juist niet. Overtuig de lezer met een knallend einde! Geef ook een beoordeling in de vorm van sterren: 1 ster is heel slecht, 5 sterren is zeer goed.

.....

Opdracht 17

Theatersport is een spelvorm waarbij alles draait om improvisatie. Denk aan tv-programma's als de *Lama's* of *De vloer op*. Speciaal voor deze lesbrief is een theaterspel bedacht, waarbij de leerlingen zich kunnen inleven in de personages van de film.

Kies twee leerlingen uit de klas. De een is gevangene, de ander bewaker. De gevangene heeft een lage status, de bewaker een hoge. Laat de leerlingen een scene spelen waar dit uit blijkt (bijv. dat de bewaker de deur van de cel op slot doet en gemeen lacht, terwijl de gevangene huilt en smeekt om de deur weer open te doen. Hierbij kunnen allerlei argumenten worden aangedragen, zoals: 'ik ben onschuldig', 'mijn kinderen zitten thuis alleen, ik moet naar hen toe' of 'ik ben ziek, ik moet naar de dokter'. De bewaker luistert niet en commandeert de gevangene slechts.

Halverwege het spel draait de status om. De gevangene krijgt een hoge status, de bewaker een lage. Dit kan bijvoorbeeld komen doordat de bewaker de sleutel laat vallen, waardoor deze binnen handbereik van de gevangene is. Deze loopt zijn cel uit en bedreigt de bewaker. Of de 'statuswip' komt doordat de gevangene iets van de bewaker weet. Bijvoorbeeld dat hij spullen (drugs, films) doorverkoopt aan anderen gevangenen. De gevangene kan hem hiermee chanteren. Houd bij beide statussen het volgende in je achterhoofd:

- Heb je een hoge status, dan neem je alle ruimte en tijd in beslag. Je staat en loopt rechtop, met je kin in de lucht en je borst vooruit. Je kijkt neer op anderen en je stem is luid.
- Als je een lage status hebt, dan zit/sta je in elkaar gedoken. Je frunnikt aan je kleding en haar, je stamelt en bent overdreven beleefd.

Bedenk ook wat het doel van het spel is.
Bespreek dit na afloop.

Opdracht 18

A. Je hebt *The Experiment* gezien als onderdeel van het schoolprogramma. Bij welk vak past de film het beste vind je? Waarom?

B. Je vertelt thuis dat je op school *The Experiment* hebt gezien. "Heel leuk, maar wat is het nut daarvan eigenlijk", zeggen ze. Wat is je antwoord?